

L'ESGLÉSIA CATALANA ACTUAL DAVANT LA SOCIETAT I EN EL CONJUNT DE LA VIDA ECLESIAL EUROPEA I UNIVERSAL

Ramon TORRELLA

Una comunicació suposa sempre un caire limitat i al mateix temps precís, a fi que sigui una aportació a la ponència general. En aquest cas se situa en el període dels últims 10 anys (1983-1993) que coincideix amb el temps que fa que sóc arquebisbe de Tarragona. Pel que fa als temes concrets, em referiré al document *Arrels cristianes de Catalunya*, a una reunió ecumènica celebrada a Montserrat i al Concili Provincial Tarraconense.

1. *El Document «Arrels cristianes de Catalunya»*

Els bisbes publicaren, amb data del 27 de desembre de 1985, el document *Arrels cristianes de Catalunya*. La intenció pastoral i la modèstia d'aquest document es feren ben paleses en aquestes paraules: «oferim unes senzilles consideracions sobre la realitat de Catalunya [...] als cristians de les nostres diòcesis com a punts d'orientació, i a tot el nostre poble com a contribució, des del nostre ministeri episcopal, al bé comú del país».

Els bisbes prenen posició ben clara sobre la identitat nacional del nostre poble manifestada en la seva realitat cultural i històrica, amb una llengua pròpia, una voluntat col·lectiva i un particular tarannà.

Tot recordant la Constitució espanyola de l'any 1978, que reconeix les «autonomías de nacionalidades y regiones», els bisbes afirmen que Catalunya és un component amb personalitat pròpia dins l'Estat plurinacional espanyol.

La forma més apta per al reconeixement de la nacionalitat -diu el document- pertoca a l'ordenament civil. Així es deixa entendre que el dret a l'autodeterminació i a una més o menys radical independència és matèria d'opció lliure pel que fa a la fe cristiana.

Els bisbes esmenten, a manera d'exemple, molts noms de persones per tal de recordar la important aportació dels cristians a Catalunya sense voler amagar

l'existència de realitats negatives, a vegades fruit de la feblesa humana o del joc d'accions i reaccions.

Reconeixen que la societat catalana és plural, també religiosament, i cal que tots visquem en la tolerància i el respecte mutus.

L'Església, d'acord amb els principis del Concili Vaticà II, respecta la pluralitat d'opcions i no demana res més que llibertat per acomplir la seva missió evangelitzadora.

Catalunya té una història i una cultura amarades de cristianisme i és, al mateix temps, una terra freturosa de modernitat, una finestra oberta per on tantes vegades han entrat a Espanya els vents del progrés i de la renovació.

Quan es publicava el document eren temps de crisi i d'instabilitat econòmica amb un índex d'atur que ratllava el 22% de la població activa. Per això el bisbes afirmaven que l'assoliment d'una societat justa que elimini contrastos odiosos ha de ser un objectiu prioritari de la Catalunya d'avui. Explícitament remarcaven que caldria que tothom -persones i institucions- aportessin els seus esforços mancomunats, des de les respectives opcions.

Pel que fa al problema dels immigrants, recorden que Catalunya té una llarga i fecunda tradició integradora, actitud que no està fundada en un «fet d'ordre racial, en la unitat de la sang», sinó establerta sobre «un fenomen cultural que pot afaïçonar els individus de les races més distintes», com escrivia Carles Cardó l'any 1934.

Durant els últims vint-i-cinc anys, diuen els bisbes, el procés de creació de parròquies a les barriades al voltant de les ciutats ha estat un fet pastoral important, a més de comportar un gran impuls social. S'establí la primera xarxa d'assistents socials de barri gràcies a l'organització de Caritas. Molts consells pastorals compten amb una bona presència de cristians no nascuts a Catalunya, de manera que la comunitat eclesial es podria proposar com un exemple per a tot el país.

Aquest document fou publicat en francès a *La documentation catholique* el setembre de 1986. Els socialistes catalans consideraren *Arrels cristianes de Catalunya* un document positiu per molts motius i, fins i tot, realment històric en una valoració global. Algunes afirmacions són considerades indicatives d'una actitud que permet parlar des del socialisme, de punts de coincidència, de valors de cooperació.

2. Una reunió ecumènica a Montserrat

El febrer de l'any 1986 es va celebrar una reunió ecumènica a Montserrat, entre representants de la Conferència d'Esglésies Europees i el Consell de les Conferències Episcopals d'Europa. Vaig ser un servidor qui va fer la invitació a trobar-se en el centre espiritual de Catalunya i el P. Abat Cassià acceptà de bon

grat. Presidiren la reunió el pastor luterà André Appel, d'Alsàcia, i el Card. Basil Hume, de Westminster. De part del patriarcat ortodox de Moscou hi assistí el metropolità Alexis, actual Patriarca, successor de Pimen.

Montserrat va viure una experiència ecumènica privilegiada. Al mateix temps el santuari i monestir de Montserrat va reflectir la realitat de Catalunya a tots els participants. Si la reunió ecumènica va fer del monestir de Montserrat una finestra oberta sobre les Esglésies d'Europa, també Montserrat fou balcó que ajudà a veure i a comprendre molts aspectes del poble català.

El treball de la reunió ecumènica va tenir un moment d'una significació particular en la celebració, amb la comunitat dels monjos, de les Vespres del dia dels sants Ciril i Metodi. Foren cantades en català i als invitats se'ls adjuntà la traducció anglesa dels textos. Les intencions de la pregària foren formulades pel diaca en sis llengües, fet que ajudà a tots els participants a obrir-se a l'horitzó de la responsabilitat de les Esglésies d'Europa.

Cal recordar que alguns dels monjos ja eren coneguts per alguns dels participants a la reunió a causa de la seva presència, en anys anteriors, a l'Institut Ecumènic de Tantur, a Jerusalem.

L'arquebisbe de Ljubljana, Mons. Sustar, explicà als monjos el paper de la seva Església eslovena com a punt de contacte entre l'Europa eslava i la llatina, a la frontera entre Iugoslàvia, Itàlia i Àustria.

Els representants de les Esglésies dels països eslaus, nòrdics, germànics, mediterranis i anglosaxons feien veure, amb la seva presència, que l'Església, que és custòdia de les arrels cristianes de tots els pobles d'Europa, ha de donar una contribució característica a la necessària unitat europea, dins d'una ampla diversitat.

3. *El Concili Provincial Tarraconense*

La idea de celebrar un Concili Provincial Tarraconense té el seu origen en la celebració del IXè. Centenari de la Restauració de la Seu Metropolitana de Tarragona. Aquella efemèrides ens portà a reflexionar sobre el servei de comunió eclesial que, des de molts segles, exercí l'Església Metropolitana de Tarragona envers les Esglésies germanes de Catalunya en comunió amb Roma.

Es volgué evitar el perill de reduir la celebració a un record del passat sense mirar el futur. Així, en la reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense del juliol de 1991, es va reflexionar sobre la celebració d'unes jornades, un Congrés o un Concili. La reacció unànime fou la d'optar per un Concili de totes les diòcesis catalanes.

La trobada de més de 600 preveres d'arreu de Catalunya a Poblet, el 4 de maig de 1992, fou, sens dubte, el catalitzador de l'anunci del Concili, anunci que fou rebut amb un sorollós aplaudiment.

La comunicació de la decisió de convocar el Concili Tarraconense es féu pública el 29 de novembre de 1992 a totes les diòcesis de Catalunya. Es donaren a conèixer les quatre finalitats del Concili: renovar i mobilitzar totes les energies i tota la capacitat d'acció de les nostres diòcesis, a la llum de l'Evangelí; aconseguir que tots els cristians personalment i comunitària s'animin a seguir més Jesús i es comprometin a construir l'Església i a ser testimonis compromesos al servei del nostre poble; fer arribar l'anunci de la Bona Nova fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps, i potenciar la coordinació pastoral de les diòcesis catalanes i la comunió de tots els seus membres.

El Concili és un fet eclesial de les vuit diòcesis catalanes i es vol que hi hagi una àmplia participació. S'han fet arribar als bisbats un total de 60.000 exemplars del qüestionari «Consulta sobre els possibles temes».

Tota la preparació i la celebració del Concili ha de ser un esforç per relançar el Concili Vaticà II a casa nostra. Tots som convidats a la conversió per a una renovació pastoral, per a una Església més evangelitzadora, més oberta, més servidora, més missionera.

Mons. Ramon TORRELLA, Arquebisbe primat de Tarragona
Pla de Palau, 2
43003 TARRAGONA